

Česko v boji s melanomem: včasný záchyt a moderní léčba zachraňují pacienty se zhoubnými nádory kůže

4.8.2025 - Komerční sdělení | ČTK

„Melanom je jedním z nejagresivnějších kožních nádorů. Ačkoliv se daří zachytit téměř polovinu případů v časném stadiu, přibližně 20 % pacientů přichází k lékaři pozdě. V počátečních fázích je nemoc velmi dobře léčitelná, ale jakmile dojde k jeho rozsevu, situace se dramaticky zhoršuje. Díky moderní terapii však dnes dosahujeme výrazně lepších výsledků i u pacientů v pokročilých stádiích,“ říká prof. MUDr. Monika Arenbergerová, Ph.D., působící na Dermatovenereologické klinice 3. LF UK a ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. Přestože melanom nejčastěji postihuje osoby ve věku 70-74 let, ohrožuje i mladší ročníky. Polovina pacientů se zhoubným melanomem kůže je ve věku 53-75 let a 17 % nemocných umírá ve věku do 60 let.

Česká republika dlouhodobě patří mezi země s vyspělým systémem včasné detekce a v mezinárodním srovnání dosahuje nadprůměrných výsledků (11. místo v rámci Evropy a 14. místo na celém světě). I díky tomu dochází k nárůstu incidence – počet osob s nově diagnostikovaným onemocněním na 100 tisíc obyvatel narostl mezi lety 2019 až 2023 v průměru o 25,7 %. V posledních letech však pozorujeme zpomalení růstu a náznak stabilizace.

„Včasný záchyt doslova zachraňuje životy. U stadia I dosahuje pětileté relativní přežití téměř 100 %, zatímco u stadia IV jen 29 %. V posledních letech se u nás úmrtnost na melanom stabilizovala, což je jednoznačný výsledek prevence, včasné diagnostiky a moderní systémové léčby, která prodlužuje přežití i u metastatických onemocnění,“ vysvětluje prof. RNDr. Ladislav Dušek, PhDr., ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

V rámci Evropy způsobuje zhoubný melanom 80 % všech úmrtí na kožní nádory[1]. V EU27 bylo v roce 2020 diagnostikováno přes 116.000 nových případů, z toho zhruba 15.700 v pokročilém stadiu III a IV. Ještě v roce 2010 byla pětiletá míra přežití u stadia IV v jednotkách procent. Díky zavedení imunoterapie a cílené léčby se však například v Nizozemsku tato doba více než zdvojnásobila. Odhaduje se, že napříč EU27 umožnily inovace přežít dalším více než 2300 pacientům v horizontu pěti let od diagnózy.

Moderní péče v dermatologických a komplexních onkologických centrech dnes zahrnuje imunoterapii nebo cílenou léčbu, která působí na konkrétní genetické a biologické charakteristiky nádoru. *„Význam inovací v oblasti léčby melanomu je zcela zásadní. Díky výzkumu máme k dispozici terapie, které výrazně mění životy pacientů, u nichž by ještě před několika lety byla prognóza velmi nepříznivá,“* doplňuje **Mgr. David Kolář, výkonný ředitel Asociace inovativního farmaceutického průmyslu.**

Pozitivní výsledky inovativní léčby potvrzuje i osobní zkušenost pacientky **Petry Cíchové**: *„Moje onemocnění bylo ve stadiu, kdy už nešlo jen o chirurgický zákrok. V těle se mi objevily metastázy – hlavně na mozku, ale i v podpažní jamce nebo v prsu. Díky cílené biologické léčbě, kterou jsem podstoupila ve specializovaném centru, se ale můj stav stabilizoval a mohu se postupně vracet k běžnému životu. Jsem přesvědčená, že právě inovativní léčba mě zachránila.“*

Inovativní léčba dramaticky zlepšuje vyhlídky pacientů s onkologickými onemocněními a zhoubný

melanom kůže není výjimkou. To zdůrazňuje potřebu kontinuálního přístupu k inovativním lékům. Pandemie covidu-19 ukázala, jak snadno se může systém prevence narušit – v letech 2020 a 2021 poklesl počet nových diagnóz pravděpodobně v důsledku omezené dostupnosti zdravotní péče. Tento výpadek mohl u části pacientů zhoršit jejich vyhlídky.

Přestože je důležitá kvalitní léčba, nejlepší ochranou před melanomem zůstává prevence. Odborníci doporučují vyhýbat se nadměrnému a intenzivnímu slunečnímu záření, používat krémy s vysokým SPF, chránit pokožku zejména dětí a osob se světlou kůží nebo s větším množstvím pigmentových znamének. A po létě nezapomenout na kontrolu u dermatologa, který znaménka prohlédne pomocí dermatoskopu.

„Prevence, včasný záchyt a dostupnost moderní léčby jsou základními pilíři v boji proti zhoubnému melanomu kůže. Když jeden z nich chybí, může to znamenat rozdíl mezi životem a smrtí. Je důležité sledovat, jestli se znaménka zvětšují, mění barvu, svědí, nebo dokonce krvácejí. Jakmile si všimnete jakýchkoliv změn, neprodleně vyhledejte lékaře,“ uzavírá prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, přednosta Dermatovenerologické kliniky FN Královské Vinohrady.

Inovace pro život II

Inovativní léčba má sílu změnit lidské životy – a nejen to. Pomáhá také celé společnosti tím, že přináší úspory veřejným rozpočtům a zvyšuje kvalitu života pacientů. Právě to ukazuje náš projekt **Inovace pro život**, který realizujeme ve spolupráci s Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS). Společně přetváříme zdravotnická data do širšího zdravotně-sociálního kontextu a ukazujeme, jak zásadní dopad mají moderní terapie nejen na zdraví, ale i na ekonomiku. Projekt jsme spustili v roce 2019 analýzou devíti terapeutických oblastí – a výsledky byly jasné: inovativní léčiva nejsou náklady, ale investice, která se státu dlouhodobě vyplácí. Na úvodní studii jsme navázali další fází, projektem **Inovace pro život II**, ve které se zaměříme na efektivitu centrové léčby u konkrétních onemocnění. Výsledky průběžně zveřejňujeme a věříme, že přispějí k lepšímu pochopení inovací pro pacienty i zdravotnický systém.

AIFP

Asociace inovativního farmaceutického průmyslu (AIFP) sdružuje 35 společností, které dokážou vyvinout a uvést na trh nové, účinnější a bezpečnější léky. AIFP je členem Evropské federace farmaceutických společností a asociací (EFPIA) a intenzivně spolupracuje s Mezinárodní federací farmaceutického průmyslu a asociací (IFPMA) a Americkou asociací inovativních farmaceutických firem (PhRMA). Více informací na www.aifp.cz.

[1] European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) – Melanoma (Immuno-& targeted therapy saving melanoma patient lives)

Zdroj: AIFP

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/cesko-v-boji-s-melanomem-vcasny-zachyt-a-moderni-lecba-zachranuji-pacienty-se-zhoubnymi-nadory-kuze/2705228>